

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 9-10 kwietnia 2010 r.
na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego
dotyczącej oceny jakości kształcenia na kierunku „prawo”
na poziomie jednolitych studiów magisterskich.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację przeprowadził Zespół Oceniający w składzie: dr hab. Stanisław Leszek Stadniczeńko (przewodniczący, członek PKA), prof. dr hab. Krzysztof Krajewski (ekspert PKA), dr Zbigniew Markwart (ekspert PKA), mgr Grzegorz Laskowski (ekspert ds. formalno – prawnych PKA), Maria Golińska (przedstawiciel PSRP, ekspert PKA).

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Prezydium Komisji Uchwałą Nr 287/2004 z dnia 8 kwietnia 2004 r. wydało ocenę warunkową, a następnie w wyniku powtórnej oceny jakości kształcenia - Uchwałą Nr 166/2005 z dnia 19 marca 2005 r. - ocenę pozytywną.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy zespołu wizytującego.

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej: organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Uniwersytet Rzeszowski jest wspólnotą struktur doktorantów, pracowników naukowo - dydaktycznych i pracowników administracji. Wpisał się dobrze w środowisko regionu. Pełniąc misję poszukiwania i przekazywania prawdy poprzez prowadzenie badań oraz kształcenie studentów i doktorantów, stanowi integralną część narodowego systemu edukacji i nauki. Współpracuje ze środowiskiem gospodarczym, społecznym, administracją publiczną w tym samorządową. Podejmuje działania mające na celu stworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych we wszystkich wymiarach życia akademickiego. W swoich działaniach uniwersytet kieruje się zasadami wolności nauczania, wolności badań naukowych oraz wolności twórczości artystycznej. Do podstawowych zadań należy kształcenie studentów w zakresie określonego kierunku studiów ubogacając ich w odpowiedni zasób wiedzy, rozwijanie w nich umiejętności samodzielnego myślenia i twórczego działania oraz wychowania studentów w duchu poszanowania wolności praw człowieka i poczucia odpowiedzialności za państwo polskie i prowadzenie badań naukowych w tym prac rozwojowych oraz świadczenie usług badawczych.

Uniwersytet upowszechnia i pomnaża osiągnięcia nauki, kultury narodowej i techniki, poprzez gromadzenie oraz udostępnianie zbiorów bibliotecznych oraz informacyjnych. Realizuje idee uniwersytetu otwartego oraz zapewnia jego udział w procesie stałej i powszechnej edukacji narodowej. Stwarza warunki do przygotowania kandydatów do samodzielnej pracy naukowo-dydaktycznej oraz kształci i promuje kadrę naukową.

Podejmuje szereg działań na rzecz społeczności lokalnej i regionalnej. Uniwersytet współpracuje z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi w szczególności z towarzystwami naukowymi, kulturalnymi, medycznymi, uczestnicząc w tworzeniu Europejskiej Przestrzeni Szkolnictwa Wyższego.

Podejmuje działania na rzecz podnoszenia jakości kształcenia. Kierunek studiów prawo pozostaje w zainteresowaniu władz uczelni choć wymaga zintensyfikowania działań na rzecz poprawy warunków pracy dydaktyczno-naukowej.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Składy Senatu i Rady Wydziału są niezgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni, ponieważ przedstawiciele doktorantów i studentów nie stanowią wymaganych co najmniej 20% (skład Rady Wydziału jest w trakcie uzupełniania).

Zakres spraw regulowanych uchwałami Senatu i Rady Wydziału jest zgodny z jego statutowymi oraz ustawowymi kompetencjami. Senat wywiązał się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Senat wywiązał się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 i 8 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy na podstawie mianowania i w prawidłowy sposób wywiązuje się z obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 ustawy.

Opłaty za wydawane dokumenty zostały ustalone przez Rektora zgodnie z ustaleniami § 20 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Rada Wydziału wywiązuje się z obowiązków ustawowych przewidzianych art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, zatwierdzając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków.

Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Z obowiązku nakładanego w art. 130 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na kierownika jednostki organizacyjnej, tj. ustalenia szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków nauczycieli akademickich, wywiązuje się Dziekan.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

W ramach Wydziału Prawa i Administracji prowadzone są trzy kierunki studiów: prawo, europeistyka i od roku akademickiego 2009-2010 administracja. Struktura organizacyjna wydziału składa się z trzech katedr: Katedry Nauki Administracji, Katedry Prawa Publicznego i Katedry Prawa Cywilnego i Prawa Pracy oraz 12 zakładów: Zakład Socjologii Prawa, Zakład Prawa Konstytucyjnego, Zakład Prawa Karnego i Postępowania Karnego, Zakład Teorii Prawa i Doktryn Polityczno-Prawnych, Zakład Prawa Międzynarodowego i Europejskiego, Zakład Ustrojów Państw Europejskich, Zakład Historii Państwa i Prawa, Zakład Prawa Rzymskiego, Zakład Prawa Handlowego i Gospodarczego, Zakład Ekonomii i Podstaw Zarządzania, Zakład Komunikacji Społecznej i Prawa Prasowego, Zakład Studiów Europejskich. W ramach Katedry Prawa Publicznego działa Zakład Prawa Policyjnego oraz Pracownia Finansów Publicznych. Ponadto na Wydziale funkcjonuje Pracownia Prawa Słowackiego, Pracownia Informatyki oraz Pracownia Kryminalistyki.

W ocenie Zespołu Oceniającego w kontekście realizowanych przez Wydział zadań naukowo-badawczych i dydaktycznych struktura ta spełnia swoje zadania i jest poprawna.

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	13.820	2.224	254	0
Studia niestacjonarne	8.373	1.752	42	0
Razem	22.193	3.976	296	0

Wnioski: Uczelnia ze znacznym nadstatkiem spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym – liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych jest większa od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Osoby studiujące w formie stacjonarnej (nie uwzględniając uczestników studiów doktoranckich) stanowią ok. 62% ogółu. Tendencję ogólnouczelnianą w

dużej mierze powielają proporcje zaobserwowane w podstawowej jednostce organizacyjnej, gdzie studenci stacjonarni to niemal 56% ogółu.

4. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Wydział posiada uprawnienia do kształcenia na kierunkach:

- administracja – studia I stopnia (kierunek dotychczas nieoceniany przez PKA),
- prawo – jednolite studia magisterskie (ocena pozytywna z 19 maja 2005 r.),
- europeistyka – studia I stopnia (kierunek dotychczas nieoceniany przez PKA).

Wydział nie posiada uprawnień do nadawania stopni naukowych.

5. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
Jednolite studia magisterskie	I	259	143	402
	II	341	214	555
	III	244	243	487
	IV	228	217	445
	V	290	156	446
Razem		1.362	973	2.335

Wnioski: Pomimo mniejszego naboru na aktualny pierwszy rok studiów, trudno nie zauważyć, iż nie słabnie zainteresowanie studiami na kierunku „prawo”. Ponadto, zwłaszcza w ciągu ostatnich dwóch lat, wyraźnie zwiększyła się proporcjonalna przewaga studentów stacjonarnych nad niestacjonarnymi.

Wnioski końcowe

Uczelnia spełnia wymagania dotyczące spraw będących przedmiotem analizy i oceny tej części raport, realizuje swoją misję. Struktura organizacyjna wydziału zabezpiecza realizację zadań naukowo-badawczych i dydaktycznych. Kadra stwarza możliwości realizacji zamierzonych celów.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Określona przez badaną jednostkę sylwetka absolwenta wykazuje ogólną zgodność z uregulowaniami zawartymi w *Standardzie* dla studiów na kierunku „Prawo” i deskryptorami przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego.

Analiza *Raportu Samooceny*, treści planów studiów i programów poszczególnych przedmiotów pozwala na stwierdzenie, że sylwetka absolwenta jest zgodna z kierunkami i celami kształcenia wskazanymi w profilu określonym dla kierunku *Prawo*. Wskazuje na to właściwe określenie umiejętności jakie powinien uzyskać absolwent Uczelni i realizacja tego celu przez odpowiednie dobranie przedmiotów w planie studiów oraz metody dydaktyczne umożliwiające zastosowanie zdobytej wiedzy w praktyce, min. poprzez formułowanie własnych ocen i sądów. Stwarza to warunki do odpowiedniego przygotowania absolwentów do podjęcia aplikacji i pracy zawodowej oraz kontynuowania uzupełniania wiedzy. Doceniono też naukę języków obcych i technologii informatycznych, co oprócz powyższego dostosowuje kwalifikacje absolwenta do oczekiwań rynku pracy. Przewidziano też znajomość prawa wspólnotowego, co jest istotne w warunkach integracji europejskiej. Opis celów kształcenia i kompetencji absolwenta i ich realizacji jest w zasadzie wyczerpujący. Nie dopatrzonego udziału pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia.

W *Raporcie samooceny* podkreślono, że studia na kierunku *Prawo* mają kształcić przyszłych absolwentów przygotowanych do przyjęcia na wszystkie aplikacje prawnicze, zatrudnienia lub pełnienia funkcji „w organach i instytucjach w których wymagana jest zarówno znajomość przepisów prawa jak i praktyczna umiejętność jego stosowania” a także dalszej nauki na studiach doktoranckich. Posiadać mają oni znajomość przepisów prawa,

umiejętność ich interpretacji i stosowania w praktyce. Celowi temu służy szeroka oferta obowiązkowych i obieralnych przedmiotów z zakresu dogmatyki prawa. Umiejętności praktyczne przydatne do pracy zawodowej wspomagają przedmioty specjalistyczne, takie jak np.: *Kryminalistyka, Kryminologia, Medycyna sądowa, Psychiatria sądowa, System organów bezpieczeństwa publicznego, Zasady tworzenia umów handlowych w wersjach dwujęzycznych* i wiele innych, które student może wybrać w procesie kształcenia, dostosowując je do zainteresowań związanych z podjęciem w przyszłości pracy zawodowej, oraz – co należy docenić – przystosowanie sali dydaktycznej do symulacji rozpraw sądowych. Słusznie zaakcentowano, że „absolwent ma świadomość i rangę zasad którymi kierują się etyki zawodów prawniczych”, jednak w planach studiów zawarto tylko jeden przedmiot z tego zakresu (*Etyka*). Należy zwrócić uwagę na to, że przedmiot ten wg. *Raportu samooceny* (s. 23) jest obieralny (co może skutkować tym, że nie zostaną objęci kształceniem w tym zakresie wszyscy studenci), natomiast w planach jest określony jako obowiązkowy. Edukację uzupełniają treści dotyczące teorii i filozofii prawa oraz *Historia doktryn polityczno-prawnych*, jak też przedmioty z zakresu nauk społecznych (*Podstawy filozofii, Nauka o państwie i polityce, Ekonomia*). Dobór przedmiotów, ich treści i stosowane metody dydaktyczne pozwalają na nabycie umiejętności związanych z „praktycznym sposobem dokonywania wykładni aktów prawnych, logicznego rozumowania, interpretowania przepisów prawa, zarówno na poziomie logiczno-gramatycznym jak i celowościowym oraz umiejętność stosowania specjalistycznego języka prawniczego”. Przedmioty takie jak: *Procesy kierowania w systemie administracji publicznej i Komunikacja społeczna i prawo mediów* pozwalają na nabycie wiedzy dającej umiejętności psychospołeczne, umożliwiające „sprawne komunikowanie się z otoczeniem, podejmowanie decyzji prawnych

W *Raporcie* trafnie zaakcentowano też znaczenie nauki języków obcych: absolwent powinien znać co najmniej jeden język obcy na poziomie B2, przy czym Uczelnia zapewnia studentom lektorat z kilku języków obcych do wyboru w wymiarze 120 godzin, co powinno zapewnić względnie sprawne posługiwanie się językiem specjalistycznym w stopniu koniecznym do wykonywania zawodu.

Proces kształcenia jest uzupełniony o wspomagające go praktyki zawodowe, co pozwala na uzyskanie niezbędnych wiadomości o praktycznym działaniu organów wymiaru sprawiedliwości i instytucji, w których mogą znaleźć zatrudnienie absolwenci *Prawa*.

Z dokumentacji nie wynika, by pracodawcy uczestniczyli w kształtowaniu koncepcji kształcenia.

Konkluzja: Autorzy *Raportu samooceny* właściwie określili umiejętności teoretyczne i praktyczne, jakie powinni w toku studiów uzyskać absolwenci *Prawa*, by być odpowiednio przygotowanymi do oczekiwań rynku pracy. Tak określone treści zawarte są w przewidzianych w *Standardach* minimami programowymi treści podstawowych, kierunkowych i obieralnych (prawnicze społeczne i ekonomiczne) oraz języka obcego.

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Tryb rekrutacji obowiązujący w Uczelni jest zgodny z obowiązującymi przepisami, co dotyczy zarówno studiów stacjonarnych (lista rankingowa oparta na właściwie wyznaczonych kryteriach przeliczników ocen maturalnych) jak i niestacjonarnych („wolny nabór” do wyczerpania ustalonego limitu miejsc). Należy jednak zaznaczyć, że w *Załącznikach* do *Raportu samooceny* nie dostarczono pełnej dokumentacji dotyczącej decyzji o wyznaczeniu terminu rekrutacji i limitu miejsc na wizytowany kierunek, choć nie rzutuje to na ocenę. (Zob. analiza w *Załączniku dodatkowym* nr II a).

1.3. Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami. Ocenie podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

Na kierunku *Prawo* realizowane są równolegle dwa plany studiów: pierwszy, wprowadzony przed ustanowieniem standardów kształcenia dla tego kierunku a realizowany obecnie na roku IV i V oraz drugi, po ich wprowadzeniu, obowiązujący na I, II i III roku studiów.

Oceniając treści kształcenia i ich realizację należy stwierdzić, że oba plany studiów spełniają w zdecydowanej większości wymagania określone w *Standardach*, choć nie bez wad, które są jednak łatwe do skorygowania. Umożliwiają one osiągnięcie deklarowanych

w sylwetce absolwenta celów kształcenia i uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Pozytywnie należy ocenić zrealizowanie zaleceń dotyczących treści kształcenia określonych w *Standardach* w obu trybach kształcenia, jak też odnoszących się do proporcji zajęć w innych niż wykład formach do wykładów (na stacjonarnych), liczby godzin na studiach niestacjonarnych w stosunku do stacjonarnych oraz punktacji ECTS w nowych planach. Treści kształcenia zawarte w planach obowiązujących od 2002 r. uwzględniają w znacznej mierze istniejące nie tylko wówczas, ale i obecnie wymagania. Nowe plany przewidują szeroką ofertę przedmiotów obieralnych, co pozwala na dostosowanie treści kształcenia do indywidualnych preferencji studentów. Sekwencja przedmiotów jest właściwa.

Zastrzeżenia budzą: Brak ćwiczeń i praktyk zawodowych na studiach niestacjonarnych we wcześniejszym planie, jak też nie zachowanie proporcji zajęć prowadzonych w innych niż wykład formach do ogólnej liczby godzin na studiach niestacjonarnych w „nowym”.

(Uwagi szczegółowe w *Załączniku dodatkowym nr II b*).

1.4. Ocena systemu ECTS.

We wcześniejszym planie studiów ogólna liczba punktów ECTS wynosi 300, po 60 w każdym roku. Ich przyporządkowanie poszczególnym przedmiotom jest właściwe, choć – jak zaznaczono w *Załączniku II c.* do p. 1.3 - w dwóch przypadkach występuje różnica między punktacją na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

W nowym planie ogólna liczba punktów również wynosi 300 (w każdym roku po 60), zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych. W obu trybach kształcenia wszystkim przedmiotom przypisano tę samą wartość punktową. W poszczególnych grupach przedmiotów przewidziana punktacja przewyższa określoną w *Standardach* ilość (*Podstawowe* - 84 wobec nakazanych 80, *Kierunkowe* – 78 wobec 40). Pewne wątpliwości budzi natomiast przydział punktów dla (niewielkiej co prawda) części przedmiotów: np. *Prawu ochrony środowiska, Socjologii, Łacińskiej terminologii prawniczej* i in. przypisano po 4 pkt., a tyle samo tak istotnym przedmiotom kierunkowym, jak np. *Prawo finansowe i finanse publiczne, Prawo publiczne międzynarodowe, Prawo UE*. Dla *Procesów kierowania w systemie administracji publicznej* przewidziano 7 pkt., a więc tyle samo co dla każdego z przedmiotów podstawowych, a więcej niż wcześniej wspomnianym kierunkowym i np. *Prawu pracy i ubezpieczeń społecznych* czy też *Prawu handlowemu* (6). Pomimo tych uwag,

można stwierdzić, że punktacja ECTS nie budzi większych zastrzeżeń i jest zgodna z zasadami określonymi w *Standardach kształcenia*.

1.5. Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

Studenci pozytywnie ocenili opiekę dydaktyczną uczelni. Pracownicy prowadzą dyżury, które są odwoływane niezwykle rzadko. Ponadto, częstą i lubianą formą kontaktu jest droga mailowa. Dyżury są przystosowane także dla studentów niestacjonarnych. W razie jakichkolwiek problemów pracownicy chętnie służą pomocą.

Uczelnia zapewnia pomoc naukową i dydaktyczną studentom.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

System weryfikacji osiągnięć studentów nie budzi zastrzeżeń. Właściwe są sposoby zaliczania zajęć, skala ocen, zasady i ocenianie egzaminów, unormowanie powtarzania egzaminu, roku bądź przedmiotu, jak też liczba oraz rozkład egzaminów i zaliczeń w toku studiów. Powinna jednak zostać precyzyjnie określona przez organy Uczelni lub Wydziału maksymalna liczba egzaminów w roku i w poszczególnych semestrach.

W trakcie wizytacji uzyskano do oceny losowo wybrane prace egzaminacyjne i zaliczeniowe z kilku przedmiotów (min. *Systemy polityczne państw współczesnych*, *Organy i korporacje ochrony prawa*), które zgodnie z zaleceniem - a nie obowiązkiem - postulowanym przez Dziekana (dokument dostarczono w czasie wizytacji) powinny być przechowywane przez pracowników w okresie dwóch lat. Analiza załączonych prac pozwala na stwierdzenie, że treść pytań i sposób oceniania nie budzą wątpliwości.

Według *Regulaminu studiów* (§ 17) okresem zaliczeniowym jest semestr lub rok akademicki. W dokumentacji brak jest decyzji Rady Wydziału, który z tych wariantów przyjęto na Wydziale Prawa i Administracji, do czego zobowiązuje ją postanowienie zawarte w podanym §. Warunkiem zaliczenia „*jest uzyskanie zaliczeń wszystkich przedmiotów i praktyk objętych planem studiów..., nie później niż do 30 września, a semestru zimowego nie później niż do 31 marca*”.

Sprawdzianami stopnia opanowania przez studenta materiału jest uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych, a przede wszystkim zaliczenia i egzaminy zdawane zgodnie z planem studiów w sesji egzaminacyjnej oraz złożenie w Dziekanacie indeksu (§ 19 i 21).

Terminy egzaminów ustalają „jednostki prowadzące poszczególne kierunki studiów” (§ 22) i są zatwierdzane przez Dziekana. Z powyższego wynika, że terminy są uchwalane przez Radę Wydziału, którą zatwierdza Dziekan, co jak się wydaje, nie ma uzasadnienia w regulacji zawartej w *Statucie*). Formę oraz kryteria oceniania określa prowadzący, informując o tym studentów w okresie dwu tygodni od rozpoczęcia zajęć (§ 19), a nie na pierwszych zajęciach, co powinno być zasadą. Jak wynika z sylabusów, przeprowadzane mogą być one w formie ustnej lub pisemnej. Maksymalna liczba egzaminów w jednej sesji i całym roku akademickim nie została określona w *Regulaminie* lub innym dokumencie, co może teoretycznie skutkować ich nadmierną ilością w poszczególnych okresach zaliczeniowych. W czasie sesji egzaminacyjnej student ma prawo – jak wynika z wykładni § 23 - dwukrotnego przystąpienia do egzaminu (termin zasadniczy i jedna poprawka). Dopuszczalne jest za zgodą egzaminatora zdawanie egzaminów w terminach przedsesyjnych (w *Regulaminie* użyto określenia „termin zerowy”), lecz nie określono w nim skutków nie zaliczenia. Istnieje także możliwość zdawania egzaminu komisyjnego zgodnie z zasadami określonymi szczegółowo w *Regulaminie Studiów* (§ 24). Student, który nie zaliczył roku, semestru lub przedmiotu może za zgodą Dziekana warunkowo kontynuować odpłatnie studia (dwa razy w ich trakcie lub trzy razy w przypadku systemu semestralnego). Szczegółowa regulacja powyższego zawarta jest §§ 26-29.

Przy egzaminach i zaliczeniach stosuje się następującą skalę ocen: bardzo dobry (5,0), dobry plus (4,5), dobry (4,0), dostateczny plus (3,5), dostateczny (3,0), niedostateczny (2,0). Ocenę liczby egzaminów i zaliczeń oraz ich rozkładu w trakcie studiów przedstawiono w p. 1.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Skalę zjawiska ilustruje tabela przedstawiona w *Raporcie Samooceny* na s. 27.

Poziom i formy studiów	Liczba studentów	I rok	II rok	III rok	IV rok	V rok	Razem
Jednolite studia magisterskie stacjonarne	przyjętych	321	274	249	304	258	1.406
	skreślonych	22	13	8	2	3	48
Jednolite studia magisterskie niestacjonarne	przyjętych	229	204	227	161	146	967
						-	

	skreślonych	27	15	14	8	9	73
--	--------------------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	-----------

Powyższe dane wskazują na niewielki, a na studiach stacjonarnych wręcz nikły odsetek skreśleń z listy studentów, który na studiach stacjonarnych stanowi ogółem 3,4% a na niestacjonarnych 7,5%, choć w poszczególnych rocznikach jest zróżnicowany (najwięcej na I roku). Wśród przyczyn odsiewu wymieniono: rezygnację ze studiów, brak postępów w nauce (nie zaliczenie egzaminów), brak opłaty dydaktycznej na niestacjonarnych lub przeniesienie na inną uczelnię. W *Raporcie* nie przedstawiono danych procentowych dotyczących odsetka skreśleń z poszczególnych przyczyn, nie uzyskano też tych informacji w trakcie wizytacji, nie jest więc możliwa pełna ocena zjawiska.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Zasady dyplomowania, a w szczególności uregulowania dotyczące zapisów na seminaria pracowników uprawnionych do prowadzenia i recenzowania prac magisterskich, wyboru tematów, przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz systemu ocen, zostały w zdecydowanej większości dokładnie określone przez odpowiednie organy Uczelni i Wydziału (stosowna regulacja zawarta w *Załącznikach do Raportu samooceny*). Są one zgodne z przewidzianymi w przepisach wymaganiami, brak jest jednak dokumentacji określającej kwestie takie jak: 1. szczegółowe uregulowanie liczby i zakresu tematycznego pytań; 2. zatwierdzanie tematów prac magisterskich.

Warunkiem ukończenia studiów jest złożenie pracy magisterskiej i jej obrona przed komisją egzaminacyjną.

Kwestia dyplomowania została w zasadzie wystarczająco unormowana w *Regulaminie studiów* i uzupełniającej go *Uchwale* Rady Wydziału z dn. 20.02.2008 r. Seminaria są przewidziane w czterech ostatnich semestrach. Zasady zapisów na seminaria i wyboru tematów prac zostały szczegółowo opisane w *Raporcie samooceny* (s. 29) i nie budzą zastrzeżeń. Minimalna liczebność grup seminaryjnych wynosi 10 osób a maksymalna 12 (§ 1. *Uchwały* Senatu z 28.05.2009 r.). Promotorem może być profesor, doktor habilitowany lub doktor, przy czym corocznie Rada Wydziału Uchwałą dokonuje upoważnienia do

prowadzenia seminariów. Oceny pracy dokonuje jeden recenzent wyznaczony przez Dziekana, posiadający co najmniej stopień doktora, przy czym, jeśli promotorem jest doktor, to recenzentem zostaje osoba posiadająca co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego.

Temat pracy magisterskiej jest ustalany w porozumieniu między promotorem a studentem i „*musi ściśle odpowiadać specjalności naukowej której dotyczy przedmiotowe seminarium*” (s. 29 *Raportu*). Powinien być on ustalony w pierwszym roku uczestnictwa w seminarium. Nie określono czy istnieje system zatwierdzania tematów. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie absolutorium i pozytywna ocena pracy. Egzamin odbywa się w formie ustnej przed powoływaną przez Dziekana komisję, złożoną z przewodniczącego (Dziekan lub osoba przez niego wyznaczona), promotora i recenzenta. Wyznacza on również jego termin, nie później niż do 30.09. z możliwością przedłużenia o jeden miesiąc za zgodą Dziekana lub do 15.12. przez Rektora. W dostarczonej dokumentacji brak jest precyzyjnego określenia liczby jak też zakresu tematycznego pytań, a w *Uchwale* ograniczono się do stwierdzenia, że „*student powinien wykazać się wiedzą określoną w standardach kształcenia...w zakresie określonym przez promotora*” (§ 2. p.2). Dyplomantowi zadawane są (jak wynika z dokonanej przez zespół wizytujący analizy ocenianych prac magisterskich) trzy pytania w formie ustnej dotyczące tematyki pracy i przedmiotu seminarium. Na egzaminie (jak również na dyplomie) stosuje się oceny takie jak w przypadku egzaminów z toku studiów. Na ostateczny wynik studiów składają się: $\frac{1}{2}$ średniej arytmetycznej ocen z egzaminów i zaliczeń, $\frac{1}{4}$ oceny pracy dyplomowej i $\frac{1}{4}$ oceny z egzaminu dyplomowego. Istnieje możliwość podwyższenia przez komisję o jeden stopień w przypadku bardzo dobrej oceny pracy, przy średniej z toku studiów co najmniej 4,5.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

Można mieć zastrzeżenia co do adekwatności tytułów niektórych prac, konstrukcja prac nie nasuwa zastrzeżeń, a ich treść obejmuje wszystkie podstawowe zagadnienia związane z tematem pracy, jakie należało w niej poruszać.

Treść prowadzonych rozważań pozostaje na przyzwoitym poziomie, tak merytorycznie, jak i językowo. Władze Wydziału powinny jednak więcej uwagi poświęcić problematyce przygotowywanych prac magisterskich i prowadzonym seminarium.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Zdefiniowane przez ocenianą jednostkę efekty kształcenia absolwentów kierunku *Prawo WPiA UR* są zgodne z wymaganiami określonymi w *Standardach kształcenia* oraz realizowanymi planami i programami studiów. Ocenę tę potwierdza analiza poszczególnych punktów dokonana przez zespół oceniający zawarta w niniejszym *Raporcie* i wnioski przedstawione w odpowiednich jego fragmentach (zob. konkluzje w II Części w punktach: 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, Części V p.4 i inne, wraz z *Załącznikami*).

System zapewnienia jakości kształcenia na WPiA UR wykazuje pewne niedociągnięcia i braki. Kompetencje ogólne i specyficzne nie uwzględniają deskryptorów efektów kształcenia co ma znaczenie dla oceny jakości kształcenia.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Stosowane metody dydaktyczne i ich realizację należy ocenić w zasadzie pozytywnie. Pozwalają one na realizację treści kształcenia i osiągnięcie sformułowanych w sylwetce absolwenta i sylabusach celów, zarówno co do wiedzy teoretycznej, jak też jej praktycznego zastosowania. Oceniana jednostka nie prowadzi studiów w formie kształcenia na odległość, co w przypadku kierunku *Prawo* wydaje się właściwe. Technologie informatyczne są nauczane w ramach jednego przedmiotu (30 godz.). Praca własna studenta – w rozumieniu realizacji programu bez udziału wykładowcy - jest przewidziana tylko w ramach realizacji przedmiotu *Technologie informacyjne* (20 godz.) na studiach niestacjonarnych. Negatywna ocena dotyczy przystosowania budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych, choć Uczelnia podejmuje starania organizacyjne mające im ułatwić uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych.

W toku kształcenia przeważają metody tradycyjne, a więc wykłady i uzupełniające ich zawartość programową ćwiczenia, co jest powszechnie praktykowaną i efektywną formą dydaktyki na ocenianym kierunku studiów. Oprócz nich - co oczywiste – część zajęć, stosownie do ich specyfiki, jest prowadzona w formie lektoratów, laboratoriów (informatyka, kryminalistyka), a także konwersatoriów (których w odnośnym punkcie *Raportu* nie wymieniono). Organizowane są również wycieczki dydaktyczne i konkursy krasomówcze. Na szczególną uwagę zasługują zajęcia praktyczne w sali przystosowanej do zajęć w formie symulacji przebiegu rozprawy sądowej oraz w dobrze wyposażonej pracowni kryminalistycznej. W zajęciach typu: ćwiczenia i konwersatoria wykorzystywane są metody pobudzające aktywność studentów i rozwijające ich samodzielność w zdobywaniu umiejętności, takie jak np. analiza tekstu normatywnego i casusów. Powyżej wskazane metody umożliwiają umiejętne łączenie teoretycznych i praktycznych aspektów kształcenia adeptów prawa. Pomocna jest w uzyskiwaniu przez studentów materiałów dydaktycznych i tekstów normatywnych Biblioteka (czynna w czasie zjazdów na studiach niestacjonarnych), która zapewnia możliwość korzystania z niezbędnej w ramach zajęć i do przygotowywania prac dyplomowych literatury, także przy wykorzystaniu stanowisk komputerowych mających dostęp do Internetu i prawniczych baz danych. Nie wydaje się, aby w czasie zajęć (poza lektoratami i laboratoriami) wykorzystywane były w znacznej skali środki dydaktyczne pozwalające na łatwiejsze przyswajanie wykładanych treści, takie jak np. prezentacja multimedialna, gdyż tylko część sal jest przystosowana do stosowania środków audiowizualnych. Proces dydaktyczny wspomaga praca z wykorzystaniem komputerów dostępnych w laboratorium wyposażonym w 25 stanowisk z dostępem do Internetu.

Znaczna liczba godzin zajęć typu ćwiczeniowego na studiach stacjonarnych (44%) umożliwia pobudzanie studentów do samodzielnego zdobywania wiedzy, analizy i rozwiązywania problemów zawartych w treściach przedmiotów, dokonywania ocen i formułowania sądów oraz komunikatywności z otoczeniem.

Istotna z punktu widzenia efektywności dydaktyki jest liczebność grup, w których prowadzone są poszczególne rodzaje zajęć. Kwestię tę reguluje *Uchwała* Senatu z 29.05.2009r. Grupa wykładowa może liczyć co najmniej 30 osób, ćwiczenia i konwersatoria są prowadzone w grupach liczących od 25 studentów, proseminarium – minimum 15. Seminaria liczą od 10 do 12 osób, ćwiczenia laboratoryjne, warsztatowe i zajęcia z WF od 15 do 30, a lektoraty od 15 do 25. Nie określono maksymalnej liczebności grupy wykładowej, konwersatoryjnej, ćwiczeniowej i proseminaryjnej, co może – szczególnie w przypadku

ćwiczeń proseminariów i konwersatoriów – teoretycznie skutkować znaczną liczbą uczestniczących w nich studentów, przez co trudne do realizacji będą cele tego typu zajęć, polegających z założenia na umożliwieniu wszystkim z nich wykazania aktywnego uczestnictwa i interaktywnych kontaktów z prowadzącym.

Z uwagi na specyfikę studiów niestacjonarnych, szczególnie istotna jest praca własna. W nowym planie studiów nie określono (nie jest to konieczne) ilości godzin przypadających na każdy przedmiot realizowanych samodzielnie przez studentów, a więc bez udziału wykładowcy. W *Raporcie* (s.25) podano jedynie, że studenci niestacjonarni realizują w tej formie 20 godz. zajęć z *Technologii informacyjnych*.

W wizytowanej jednostce nie jest prowadzone kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

Ważną kwestią jest też indywidualizacja procesu kształcenia. Służyć ma to rozwijaniu własnych zainteresowań studenta. Według *Regulaminu studiów* (§ 7) istnieje możliwość przyznania indywidualnego planu lub indywidualnego planu i programu studiów, których zasady ustala Rada Wydziału. Szczegółowe określenia warunków, jakie powinien spełnić student by została mu przyznana któraś z tych form, reguluje *Uchwała RW* z dn. 15.04.2009r. W pierwszym przypadku zgodę wyraża Dziekan na wniosek studenta. W drugim natomiast niezbędna jest uchwała Rady Wydziału oraz zatwierdzenie przez nią ustalonego harmonogramu studiów dla osób wyróżniających się wynikami w nauce. Przydzielany jest im opiekun naukowy mający co najmniej stopień doktora. W *Raporcie Samooceny* brak jest danych o liczbie osób korzystających z tej formy kształcenia.

Odnośnie warunków przewidzianych dla umożliwienia uczestniczenia w zajęciach dydaktycznych osobom niepełnosprawnym należy stwierdzić, że budynek Uczelni nie jest do tego przystosowany. Autorzy *Raportu* wskazują jednak na to, że ułatwiają im taką możliwość poprzez przydzielanie ich do grup odbywających zajęcia w najłatwiej dostępnych salach oraz przez pomoc materialną i organizacyjną. Do tego celu powołano Biuro Pełnomocnika Rektora ds. studentów niepełnosprawnych (s. 26 *Raportu*).

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Mimo iż Sylabusy uwzględniają większość treści określonych w *Standardach kształcenia*, to zarówno forma ich sporządzenia jak też ich treść budzą zastrzeżenia. Przede wszystkim brak jest w znacznej części programów niektórych istotnych wymaganych

elementów (np. precyzyjnie sformułowane cele i spodziewane efekty kształcenia), zdarza się brak wykazu źródeł prawa, itp. wady. Nie sporządzono ich też według jednolitego w skali Wydziału wzoru. W rezultacie należy jednak – mimo powyższych uwag - jakość sylabusów ocenić w znacznej części pozytywnie. (Zob. *Załącznik dodatkowy nr II h.*)

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Unormowanie, realizację i system kontroli praktyk zawodowych należy ocenić pozytywnie. Właściwie określono ich cele, miejsce i czas trwania, nadzór itp. Uzupełnienia wymaga dokumentacja dotycząca szczegółowych zasad ich zaliczania. Wadą jest to, że we wcześniejszym planie studiów nie obowiązywały one studentów niestacjonarnych.

Celem praktyk przewidzianych w *Standardach kształcenia* i stanowiących – jak zasadnie podkreślono w *Raporcie Samooceny* - integralną część procesu kształcenia, jest „weryfikacja i rozszerzenie teoretycznej wiedzy zdobytej w trakcie studiów” w ramach zajęć dydaktycznych oraz „nabycie wiedzy i umiejętności związanych ze stosowaniem prawa w praktyce” (s. 27), co jest konieczne do zdobycia niezbędnego do wykonywania pracy zawodowej doświadczenia. Właściwie sprecyzowano ich cel oraz jednostki organizacyjne, w których się odbywają

Zasady ich odbywania reguluje *Zarządzenie* Rektora UR nr 29/2008 z dn. 10.04.2008r., „w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych”. Ustanowiono w nim obowiązek ich realizacji w wymiarze jednego miesiąca (co jest zgodne z wymaganiami *Standardów*, określającymi ich minimalny wymiar na 3 tygodnie), przy czym w poprzednim planie nie obowiązywały one studentów niestacjonarnych. W *Raporcie Samooceny* (s.27) poinformowano, że mają one trwać po 3 tygodnie po III i IV roku studiów, co znalazło odzwierciedlenie w dołączonych w trakcie wizytacji planach studiów. W dostarczonej dokumentacji nie znaleziono podstawy określenia przez Radę Wydziału czasu ich trwania, jak też formy i miejsca odbywania oraz sposobu zaliczania, co przewidują §§ 10 i 14 *Zarządzenia*. Z *Raportu samooceny* wynika, że po III roku istnieje obowiązek odbywania ich w sądzie lub prokuraturze, natomiast po IV roku „w dowolnej instytucji gwarantującej włączenie studenta w pracę zawodową o charakterze prawniczym. Z dokumentacji nie wynika, czy o wyborze instytucji decyduje student, czy kieruje go Uczelnia do wskazanej przez nią jednostki. Porozumienia z jednostką, w której mogą się praktyki odbywać, określanej w *Zarządzeniu* jako „zakład pracy”, zawiera Rektor lub upoważniona przez niego

osoba (§ 2. Zarządzenia). W trakcie wizytacji dołączono wykaz instytucji, z którymi Uczelnia zawarła umowy dotyczące praktyk zawodowych z lat 2007-2009, lecz bez wzorów umów (co nie jest konieczne). Nadzór *dydaktyczno-wychowawczy* sprawuje powoływany przez Rektora opiekun, który również zalicza praktykę i dokonuje wpisu do indeksu. Brak jest w dokumentacji dzienników praktyk (o ile takie istnieją). W ostatnich trzech latach na WPiA powoływano od 20-22 opiekunów, a na każdego z nich przypadało od 25-30 studentów. W dokumentacji brak jest stosownych uchwał Rady Wydziału, regulujących szczegółowo warunki zaliczania praktyk (nie określono co jest podstawą zaliczenia -np. dziennik praktyk, zaświadczenie lub opinia wydawana przez zakład pracy itp.). W § 10 p. 4. *Regulaminu studiów* sprecyzowano natomiast zasadę ewentualnego zaliczania praktyk zawodowych studentom, którzy pracują zarobkową w instytucjach wskazanych dla ich odbywania.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Organizacja i realizacja procesu dydaktycznego jest prawidłowa, co można wywnioskować przede wszystkim na podstawie analizy dostarczonych rozkładów zajęć, informacji zawartych w *Raporcie samooceny* i załączonej dokumentacji (*Statut, Regulamin studiów* i zarządzenia odpowiednich organów). Wymiar czasowy i koncentracja zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych nie budzą zastrzeżeń. Sesje egzaminacyjne przewidziano we właściwych terminach, a obciążenia studentów zarówno co do liczby godzin i egzaminów mają odpowiedni do programu rozmiar. (Ocena szczegółowa w *Załączniku dodatkowym II j.*)

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Hospitacji poddano zajęcia prowadzone w różnych formach dydaktycznych. Ich ocena jest zadowalająca zarówno pod względem merytorycznym i metodycznym. Zajęcia prowadzone były kompetentnie i w standardowy sposób.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Wnioski dotyczące Części II:

Analiza dokumentacji oraz spostrzeżenia dokonane w czasie wizytacji pozwalają na pozytywną ocenę koncepcji kształcenia i jej realizacji na kierunku Prawo Wydziału

Prawa i Administracji UR. Szczegółowe konkluzje kończyły wszystkie punkty oceny.

Pozytywami są: 1. Właściwie określona co do kierunków i celów kształcenia sylwetka absolwenta, 2. Zasady i tryb rekrutacji, 3. Zrealizowanie zaleceń dotyczących treści kształcenia w planach studiów (choć zdarzają się wskazane wcześniej wady), 4. Punktacja ECTS, 5. Spełnienie znacznej części wymagań przewidzianych dla programów studiów zawartych w Sylabusach, 6. System weryfikacji osiągnięć studentów i zasady dyplomowania, 7. Stosowane metody dydaktyczne, 8. Organizacja toku studiów, 9. Sposób realizacji i kontroli praktyk zawodowych.

Zastrzeżenia budzą m.in.: 1. Nieliczne nieprawidłowości w planach studiów, co dotyczy przede wszystkim niezachowania proporcji między ilością godzin wykładów do realizowanych w innych formach zajęć na studiach niestacjonarnych (mimo, iż przewidziane treści kształcenia są realizowane), 2. Wady sylabusów polegające na niejednolitym wzorze, a przede wszystkim częstym braku określenia w nich spodziewanych efektów kształcenia, 3. Nieliczne braki w dokumentacji dotyczącej organizacji procesu kształcenia, 4. Nieprzystosowanie infrastruktury do uczestnictwa w zajęciach studentów niepełnosprawnych.

Przeprowadzona kontrola losowo wybranych prac magisterskich obronionych na kierunku prawo w latach akademickich 2007/2008 oraz 2008/2009 wykazała zadowalający poziom tych prac oraz przeprowadzonych egzaminów magisterskich. Nie stwierdzono poważniejszych uchybień i niedociągnięć. Zwrócić jedynie uwagę na konieczność pogłębienia opinii i recenzji, szczególnie tych przygotowywanych na formularzach na studiach niestacjonarnych (w wielu wypadkach są one zbyt ogólnikowe i nie zawierają konkretnej argumentacji na rzecz takiej a nie innej oceny). Należy również zwrócić uwagę na konieczność przestrzegania zasady, iż pytania egzaminacyjne zadaje się z przedmiotu kierunkowego.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

- 1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości:

Na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego kwestie powyższe z organizacyjnego punktu widzenia znajdują się w ogólnej kompetencji Rady Wydziału oraz Dziekanów. Ponadto na Wydziale funkcjonuje Komisja Dydaktyczna.

- 2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji):

Funkcje powyższe poza Radą Wydziału oraz Dziekanami sprawować powinna Komisja Dydaktyczna, do kompetencji której należeć powinno tworzenie i ocenianie programów nauczania, ich weryfikacja itp. Jak wspomniano zgodnie z informacjami uzyskanymi w trakcie wizytacji na WPiA UR funkcjonuje taka Komisja. Należy jednak zwrócić uwagę na to, iż zgodnie z przedłożonymi Komisji dokumentami Komisja Dydaktyczna w składzie sześciuosobowym powołana została przez Radę Wydziału w dniu 14 kwietnia 2004 r., a więc sześć lat temu. Od tego czasu wielokrotnie zmieniały się władze Wydziału na skutek upływu kolejnych kadencji. Komisji nie przedstawiono natomiast dokumentu zawierającego aktualny skład Komisji Dydaktycznej, co rodzi pytanie czy taka Komisja z formalnego punktu widzenia w ogóle na WPiA UR istnieje. Nie przedstawiono również żadnej dokumentacji działalności tej Komisji.

- 3) oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia):

System oceniania studentów funkcjonujący na WPiA UR ma standardowy charakter. Podstawową formą weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia są egzaminy.

Egzaminy przeprowadzane są na Wydziale w formie pisemnej, jako egzaminy testowe. Wynika to z faktu, iż przeprowadzanie egzaminów w formie ustnej jest przy znacznej ilości studentów niemożliwe. Ponadto istnieją standardowe formy częściowej weryfikacji wiedzy związane z zajęciami na poziomie ćwiczeń, warsztatów itp., związane z koniecznością uzyskiwania przez studentów stosownych podstaw do zaliczenia tych zajęć.

- 4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji):

Sytuacja odnośnie systemu oceny jakości kadry dydaktycznej na całym Uniwersytecie Rzeszowskim jest złożona, przede wszystkim ze względu na relatywnie krótki okres istnienia uniwersytetu. W chwili obecnej brak jest ogólnouczelnianego, jednolitego systemu takich ocen. Istnieje on natomiast na poziomie poszczególnych wydziałów. Brak jest jednak centralnego systemu gromadzenia i oceny zebranych w tym zakresie danych. W połowie ubiegłego semestru w uniwersytecie rozpoczął działalność specjalny zespół powołany do przygotowania jednolitego dla całej uczelni systemu oceny jakości kształcenia. W chwili obecnej zespół ten przygotował ankietę, według której studenci mieliby oceniać nauczycieli akademickich. Ankieta ta miałaby składać się z dwóch części. Część A byłaby wspólna dla wszystkich jednostek organizacyjnych uniwersytetu, natomiast część B pozostawałaby w gestii jednostek dając możliwość uwzględnienia ich specyfiki. W maju system ten ma być przedmiotem obrad senackiej komisji statutowej i należy przypuszczać, że w czerwcu zostanie on ostatecznie przez Senat uczelni zatwierdzony. Warto również zaznaczyć, iż w uniwersytecie realizowany jest wewnętrzny uczelniany grant badawczy poświęcony problematyce postrzegania i oceny UR w środowisku lokalnym.

System studenckiej oceny prowadzonych zajęć i ich jakości funkcjonuje na poziomie Wydziału Prawa i Administracji. Opiera się on na systemie ankiet rozdawanych studentom po zakończeniu zajęć z danego przedmiotu. Przedmiotem oceny w takiej ankiecie jest tak poziom zajęć, jak i osoba prowadzącego te zajęcia. W trakcie wizytacji przedstawiono zbiorcze wyniki takich ankiet przeprowadzonych w stosunku do wszystkim prowadzących zajęcia w semestrze zimowym roku akademickiego 2009/2010. Nie przedstawiono natomiast żadnego dokumentu zawierającego jakąś analizę wyników tych ankiet, ocenę ich wyników, oraz ewentualne wnioski, jakie mogłyby stąd wynikać.

Na WPiA UR istnieje także system okresowych ocen pracowników. Reguluje go uchwała nr 7 Rady Wydziału z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie *kontroli odbywania zajęć dydaktycznych przez adiunktów i asystentów oraz ich oceny, a także mając na uwadze poprawną dyscyplinę odbywania zajęć dydaktycznych oraz przekazywanie treści merytorycznych*. Uchwała ta przewiduje system oceny zajęć dydaktycznych w formie hospitacji zajęć prowadzonych przez adiunktów i asystentów. Hospitacje prowadzone mają być przez Dziekanów oraz kierowników Katedr i Zakładów i odbywać się w każdym semestrze. Z hospitacji powinien być sporządzony protokół według określonego w uchwale Rady Wydziału schematu oceniającego zgodność odbycia zajęć z harmonogramem, a także stroną merytoryczną zajęć oraz ich formę. Hospitacje według zasad określonych w powyższej uchwale przeprowadzone zostały na WPiA UR w okresie grudzień 2009 – marzec 2010. Komisji przedstawiono do wglądu dokumentację tych hospitacji w formie wypełnionych protokołów. Dokumentacja ta nie nasuwa istotnych uwag. Nie jest natomiast jasnym, czy wyniki hospitacji były przedmiotem jakiejś analizy (np. przez Komisję Dydaktyczną lub inne podmioty), a także czy stanowiły, lub będą stanowić podstawę, do formułowania jakichś ocen i wniosków.

- 5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji):

Na WPiA UR podstawową formę kontaktu pracowników ze studentami, poza kontaktem w trakcie prowadzonych zajęć, stanowią dyżury odbywane przez wszystkich pracowników. Na wydziale istnieje funkcja opiekuna roku.

Jeśli chodzi o kontakt z administracją wydziałową na wydziale istnieje system elektronicznego dziekanatu, a w kilku miejscach w budynku znajdują się terminale umożliwiające korzystanie z tego systemu. Wizyta w biurze dziekanatu sprawiła pozytywne wrażenie. Jest to przestronne (jak na warunki lokalowe wydziału) pomieszczenie, dobrze wyposażone i zorganizowane. W ramach systemu ogólnouniwersyteckiego przewidziana jest także ankieta oceny pracy dziekanatów. Na WPiA – według informacji ustnej – była ona realizowana w ubiegłym semestrze.

- 6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz

o wynikach kształcenia osiąganych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.):

Jak wspomniano wcześniej, ogólnouniwersytecki system gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów, wynikach kształcenia itp. jest w chwili obecnej w fazie organizacji. Jego analiza i ocena będą więc możliwe dopiero za jakiś czas. Na poziomie WPiA istnieje system gromadzenia takich informacji. Wszystko wskazuje jednak na to, że brak jest jednoznacznego systemu ich analizy, upowszechniania, oraz praktycznej realizacji wynikających stąd ocen i wniosków.

- 7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia):

Stosowne informacje w tym zakresie dostępne są na stronie internetowej WPiA UR. Strona ta nie ma szczególnie rozbudowanego charakteru, ale zawiera najważniejsze treści i informacje niezbędne dla studentów, czy kandydatów na studentów.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni (z części studenckiej).

Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat wewnętrznego systemu zapewniania jakości. Ich zdaniem wypełnianie co semestr ankiety na temat zajęć dydaktycznych oraz pracy sekretariatów wpływają na polepszenie jakości pracy wykładowców i administracji. Choć nie widzieli nigdy zbiorczych podsumowań badań ankietowych, to są przekonani o skuteczności tego narzędzia.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Pracownicy WPiA UR mają świadomość istnienia systemu oceny jakości ich pracy i znaczenia tego systemu dla funkcjonowania wydziału. W trakcie spotkania podkreślali, iż jest to ważny element oceny każdego pracownika. Podniesiono natomiast kwestię problemów związanych z rzetelnością ocen ferowanych w ankietach przez studentów. Oceny te wyrażane są często w oparciu o bardzo różne kryteria i mogą być niekiedy krzywdzące dla pracownika, a weryfikacja tych ocen w oparciu o bardziej zobiektywizowane niż ankietowe kryteria jest kwestią utrudnioną. W trakcie spotkania pracownicy wydziału zwracali – słusznie – uwagę, iż w zasadzie błędem metodologicznym jest to, że ankiety do wypełnienia rozdawane są przez samego prowadzącego dany przedmiot. Może to wpływać na treść udzielanych odpowiedzi. Dlatego za słuszne uznano przekazanie w przyszłości przeprowadzania owych ankiet pracownikom administracji wydziałowej (w przyszłości ewentualnie poprzez system USOS)

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

W Uniwersytecie Rzeszowskim działa Biuro Karier. Jest ono znane studentom z uwagi na atrakcyjną ofertę szkoleń oraz praktyk i staży. Na ogół studenci korzystają z usług Biura Karier za pośrednictwem Internetu. Studenci chwalą sobie pomoc pracowników Biura oraz ich gotowość do wszechstronnej pomocy.

Studenci wyrażają zadowolenie z funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Uczelnia podejmuje aktywne działania na rzecz rozwoju zawodowego studenta. Biuro Karier jako źródło rozwoju i pomoc w pierwszych krokach na rynku pracy jest oceniane bardzo wysoko.

Wnioski końcowe:

W chwili obecnej wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na WPiA UR wykazuje pewne niedociągnięcia i braki. Dotyczy to przede wszystkim braku wyraźnych procedur analizy dokonywanych ocen, dokonywania opartych na nich ocen, oraz wyciągania z powyższych ocen stosownych wniosków. Jest to jednak w znacznym stopniu wynik tego, że procedury te na całym uniwersytecie znajdują się w chwili obecnej w stadium budowy. Przedstawione w trakcie wizytacji plany w tym zakresie zdają się wskazywać na to, że podejmowane działania zmierzają we właściwym kierunku i powinny w najbliższym czasie zapewnić zasadniczą zmianę sytuacji w tym zakresie.

Część IV. Nauczyciele akademicy.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	5	4 (4)	-	1	-
Doktor habilitowany	13	7 (1)	1	5	-
Doktor	39	35 (24)	3	1	-
Pozostali	34	31	3	-	-
Razem	91	77 (29)	7	7	-

* w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego

Wnioski: W ramach Wydziału Prawa i Administracji jest zatrudnionych 91 nauczycieli akademickich w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym 5 profesorów tytularnych, 13 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 39 ze stopniem naukowym doktora oraz 34 magistrów. Dla 84 nauczycieli akademickich pracujących w jednostce (aż dla ponad 92 %) Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Wyraźny trzon kadry to osoby ze stopniem naukowym doktora (ok. 43 %) i – co bardzo rzadkie - osoby z tytułem zawodowym magistra - aż ok. 37 %. Profesorowie stanowią ok. 5 %, a doktorzy habilitowani - ok. 14 %. Przedstawione dane jednoznacznie wskazują, iż Wydział Prawa i Administracji jest jednostką wiążącą rozwój kadrowy przede wszystkim z własną kadrą naukowo-dydaktyczną.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	4 (4)	1 (1)	- (-)
2006	3 (3)	- (-)	- (-)
2007	5 (5)	- (-)	- (-)
2008	1 (1)	2 (2)	1 (1)
2009	2 (2)	- (-)	2 (2)
Razem	15 (15)	3 (3)	3 (3)

Wnioski: Dostrzegalny jest regularny rozwój naukowy kadry Wydziału Prawa i Administracji. Pomimo spadku liczby uzyskiwanych corocznie stopni naukowych doktora, w okresie ostatnich dwóch lat zauważalny jest wzrost liczby samodzielnych pracowników naukowych jednostki. Warto odnotowania jest fakt, iż wszystkie uzyskane przez pracowników WPiA stopnie i tytuły naukowe są udziałem osób związanych z ocenianym kierunkiem.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- formalno-prawnych

W teczkach osobowych, poza jednym przypadkiem, znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułu i stopni naukowych.

Do minimum kadrowego, wliczani są nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że spełnione są warunki art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

- merytorycznych,

Dziewięciu nauczycieli akademickich posiada dorobek naukowy z zakresu kierunku studiów, dwudziestu jeden natomiast dorobek z dziedziny nauki związanej z kierunkiem studiów.

- sformułowanie jednoznacznego wniosku dotyczącego spełnienia wymagań w zakresie minimum kadrowego.

Z uwagi na nie zaliczenie do minimum kadrowego ze względów formalnych jednej osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego (brak dokumentu poświadczającego równoważność stopnia naukowego uzyskanego zagranicą z polskim odpowiednikiem) brak jednego pracownika naukowego z tytułem naukowym profesora bądź stopniem naukowym doktora habilitowanego. Na obecnym etapie nie zostały spełnione wymagania w zakresie minimum kadrowego. Po uzupełnieniu dokumentów osoba ta może zostać zaliczona do minimum kadrowego w zakresie kierunku studiów.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 11 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wynosi 1:13 przy wymaganym 1:180.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Poza nielicznymi uchybieniami dotyczącymi obsady poszczególnych przedmiotów, przydział dydaktyki jest właściwy: w zdecydowanej większości zajęcia prowadzone są

zgodnie z kwalifikacjami nauczycieli wykazanymi w dorobku naukowym. Ocena nie może być jednak pełna, gdyż w dokumentacji nie załączono dorobku innych niż wliczonych do minimum kadrowego pracowników. (Więcej o tym w *Załączniku dodatkowym* nr IV a.) W dostarczonej dokumentacji brak jest informacji, czy w procesie dydaktycznym uczestniczą osoby zajmujące się praktyką gospodarczą i społeczną. Wykłady i inne formy zajęć są prowadzone przez kilku nauczycieli akademickich z zagranicy.

Dostępność pracowników dla studentów nie budzi zastrzeżeń, a wymiar czasowy dyżurów został precyzyjnie określony. Inną formą kontaktów jest komunikacja elektroniczna na stronach internetowych.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Pracownicy WPiA UR mają świadomość istnienia systemu oceny jakości ich pracy i znaczenia tego systemu dla funkcjonowania wydziału. W trakcie spotkania podkreślali, iż jest to ważny element oceny każdego pracownika. Podniesiono natomiast kwestię problemów związanych z rzetelnością ocen ferowanych w ankietach przez studentów. Oceny te wyrażane są często w oparciu o bardzo różne kryteria i mogą być niekiedy krzywdzące dla pracownika. A weryfikacja tych ocen w oparciu o bardziej zobiektywizowane niż ankietowe kryteria jest kwestia utrudniona. W trakcie spotkania pracownicy wydziału zwracali – słusznie – uwagę, iż w zasadzie błędem metodologicznym jest to, że ankiety do wypełnienia rozdawane są przez samego prowadzącego dany przedmiot. Może to wpływać na treść udzielanych odpowiedzi. Dlatego za słuszne uznano przekazanie w przyszłości przeprowadzania owych ankiet pracownikom administracji wydziałowej (w przyszłości ewentualnie poprzez system USOS).

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Dokumenty znajdujące się w aktach są ułożone w porządku chronologicznym i

ponumerowane. Teczki zawierają pełen wykaz znajdujących się w nim dokumentów.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczone za zgodność z oryginałem.

We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich oraz aktualne zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Akty mianowania i umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego proponowany przez Prezydium PKA.

Załącznik dodatkowy nr IVa – Uwagi szczegółowe do oceny prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Wnioski końcowe:

Na obecnym etapie Uczelnia nie spełnia minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów. Zaleca się uzupełnienie dokumentów wskazanego w załączniku nauczyciela akademickiego. Zaleca się ponadto zwrócenie baczniejszej uwagi na konstrukcję minimum kadrowego i obsadę zajęć zgodnie z dorobkiem naukowym nauczycieli akademickich. Dokumentacja osobowa pracowników nie budzi zastrzeżeń.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

W *Raporcie samooceny* i *Załącznikach* przedstawiono obszerne i udokumentowane informacje na temat działalności naukowej realizowanej w ramach Wydziału i przez poszczególnych pracowników oraz zasady ich finansowania wraz z nakładami. W czasie wizytacji dostarczono wykaz nagród Rektora. Mając na uwadze zakres tematyczny badań własnych pracowników, jak też w skali Wydziału, a także dość liczne konferencje naukowe których oceniana jednostka była organizatorem lub współorganizatorem, rozwój kadry naukowej (szczególnie młodszych pracowników) oraz współpracę międzyuczelnianą, należy uznać, że spełnione zostały podstawowe wymagania przewidziane dla pozytywnej oceny tej sfery działalności.

Działalność naukowa WPiA w ramach kierunku *Prawo* jest dobrze udokumentowana w *Załącznikach* dołączonych do *Raportu samooceny*. Zawierają one szczegółowe dane dotyczące wykazu publikacji, tematyki prowadzonych badań przez pracowników poszczególnych Katedr i Zakładów, ich finansowania i efektów, organizowanych konferencji, współpracy międzyuczelnianej z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi, rozwoju naukowego kadry, studenckich kół naukowych, udziału studentów w konferencjach i ich publikacji. Nie znaleziono natomiast informacji o działalności wydawniczej realizowanej w ramach wizytowanej jednostki, można jednak o niej wnioskować na podstawie wykazu publikacji (np. *Zeszyty Naukowe UR*).

Prowadzone badania naukowe, ich tematyka i pozostałe oceniane elementy, w pełni mieszczą się w zakresie nauk związanych z kierunkiem studiów *Prawo*.

Struktura Wydziału (3 Katedry, w tym: Nauki Administracji, Prawa Publicznego, Prawa Cywilnego i Prawa Pracy oraz 13 Zakładów – min.: Prawa Konstytucyjnego, Prawa Karnego i Postępowania Karnego, Teorii Prawa i Doktryn Polityczno-Prawnych, Historii Prawa, Prawa Międzynarodowego, Prawa Handlowego i Gospodarczego – pełny wykaz w *Załączniku* Nr. 7) została ukształtowana optymalnie pod kątem potrzeb studiów prawniczych i odpowiednio do specjalności pracowników.

Dostarczona dokumentacja dorobku naukowego pracowników naukowo-dydaktycznych, obejmuje publikacje osób wliczanych do minimum kadrowego z lat 2005-

2009. W odniesieniu do tej grupy pracowników nie zostały wydzielone publikacje przygotowane w ramach innych instytucji. Należy podkreślić, że wykaz obejmuje wiele znaczących, wartościowych pozycji opublikowanych w ostatnich pięciu latach a wszystkie z nich związane są tematycznie z kierunkiem studiów.

W odniesieniu do rozwoju naukowego kadry należy odnotować, że w ciągu ostatnich 5 lat 3 osoby uzyskały tytuł profesora, 3 stopień doktora habilitowanego i 15 stopień doktora. Według informacji zawartych w *Raporcie*, obecnie w toku postępowania (po recenzjach) są 2 habilitacje, a w „*perspektywie 3 lat pozytywnie powinno zakończyć się kilkanaście przewodów doktorskich*” (s.19). Docenić należy starania o uzyskiwanie stopni naukowych przez młodszych pracowników nauki polegające min. na możliwości przyznawania im podwyższonych stypendiów w okresie 24 miesięcy na podstawie *Zarządzenia* Rektora z dn. 15.06.2009 r. Wspomnieć też trzeba o doktoratach honoris causa, nadanych przez uczelnię w Berdiansku i Mikołajewie prof. S. Saganowi.

W czasie wizytacji dołączono wykaz nagród Rektora dla 5 profesorów i doktorów hab. za działalność naukową w latach 2006-2010.

W ostatnich trzech latach WPiA zorganizował lub był współorganizatorem 14 konferencji naukowych (w tym 2 międzynarodowych), w większości ogólnopolskich. z różnych dziedzin prawa (min. z problematyki prawa konstytucyjnego, karnego, kryminalistyki). Brak jest danych dotyczących organizacji poszczególnych konferencji, a także zbiorczego zestawienia kosztów co powoduje, że trudno jest ocenić ich zasięg i znaczenie dla działalności naukowej. Pracownicy Wydziału uczestniczą też w ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach poza siedzibą Uczelni.

Wizytowana jednostka nie prowadzi finansowanych międzynarodowych programów badawczych, badań zleconych, jak też nie uzyskała grantów.

Widoczna jest aktywna działalność 10 tematycznych studenckich kół naukowych. Ponadto studenci biorą czynny udział w konferencjach naukowych wygłaszając referaty publikowane w materiałach pokonferencyjnych oraz są autorami artykułów w zeszytach naukowych i innych wydawnictwach (wykaz na s. 37 *Raportu*).

Reasumując, można uznać, że działalność naukowa wizytowanej jednostki jest właściwa, choć niezbyt imponująca w porównaniu z wiodącymi w Polsce Wydziałami Prawa.

(Więcej o tym w *Załączniku dodatkowym* nr V a.)

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

Na Wydziale Prawa i Administracji działają liczne koła naukowe. Wydawana jest także gazetka „Desuetudo”, która informuje studentów o możliwościach wymian i działalności poza studiami. Członkowie kół naukowych chwalą wsparcie jednostki. Otrzymywane środki finansowe na realizację projektów uważają za wystarczające, a udzielana pomoc merytoryczna opiekunów kół jest według nich niezwykle cenna. I choć koła naukowe nie mają swoich stałych siedzib, to studentom to nie przeszkadza.

Uczelnia oraz wydział zapewniają odpowiednie warunki materialne oraz wsparcie merytoryczne do działalności kół naukowych.

Wnioski końcowe:

Prowadzone badania naukowe, ich tematyka i pozostałe oceniane elementy, w pełni mieszczą się w zakresie nauk związanych z kierunkiem studiów *Prawo*.

W ostatnich trzech latach WPiA zorganizował lub był współorganizatorem 14 konferencji naukowych (w tym 2 międzynarodowych), w większości ogólnopolskich, z różnych dziedzin prawa (min. z problematyki prawa konstytucyjnego, karnego, kryminalistyki). Brak jest danych dotyczących organizacji poszczególnych konferencji, a także zbiorczego zestawienia kosztów co powoduje, że trudno jest ocenić ich zasięg i znaczenie dla działalności naukowej. Pracownicy Wydziału uczestniczą też w ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach poza siedzibą Uczelni.

Wizytowana jednostka nie prowadzi finansowanych międzynarodowych programów badawczych, badań zleconych, jak też nie uzyskała grantów.

Widoczna jest aktywna działalność 10 tematycznych studenckich kół naukowych. Ponadto studenci biorą czynny udział w konferencjach naukowych wygłaszając referaty publikowane w materiałach pokonferencyjnych oraz są autorami artykułów w zeszytach naukowych i innych wydawnictwach.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Zinstytucjonalizowana działalność naukowa oraz współpraca z zagranicznymi uczelniami i instytucjami w ramach *Prawa* jako kierunku studiów, a także dyscyplin z nim związanych, polega przede wszystkim na utrzymywaniu kontaktów z uczelniami partnerskimi w ramach umów bezpośrednich oraz na udziale w programach MOST, LEONARDO DA VINCI i ERRAZMUS, co umożliwia wymianę pracowników i studentów a także ich udział w konferencjach. Realizowana jest ona jednak przede wszystkim poprzez indywidualne uczestnictwo w konferencjach naukowych pracowników Wydziału. Na WPiA prowadzą również zajęcia wykładowcy z zagranicy.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Wnioski końcowe:

Działalność naukowa w wizytowanej jednostce spełnia przewidziane wymagania co do jej zakresu jak i form, jak też związku z dyscypliną naukową. Realizowana jest w niezbyt imponującym lecz wystarczającym stopniu, głównie w ramach indywidualnej działalności badawczej pracowników, jak też w ramach Wydziału. Organizowane są konferencje wewnętrzne, ogólnopolskie i międzynarodowe. Dostrzegalna jest troska o rozwój naukowy i uzyskiwanie stopni, szczególnie przez młodszych pracowników naukowo-dydaktycznych. Widoczna jest aktywność studentów w ramach licznych kół naukowych.

W odniesieniu do współpracy międzynarodowej należy stwierdzić, że nie jest ona zbyt szeroko zakrojona co do efektów, lecz wystarczająca. Realizowana jest w ramach umów partnerskich z licznymi Uczelniami i polega na wymianie pracowników i studentów w ramach wskazanych wcześniej programów, lecz przede wszystkim na aktywności badawczej i udziale poszczególnych pracowników w ramach konferencji i wspólnych projektach badawczych.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Sytuację lokalową WPiA UR określić należy jako trudną. Wydział korzysta z kilku budynków (łącznie czterech), rozproszonych w różnych punktach miasta i znajdujących się w dość dużej od siebie odległości, co stanowi zapewne poważne utrudnienie dla studentów. Główny budynek wydziału w centrum miasta jest budynkiem pochodzącym z XIX w., znajdującym się w nie najlepszym stanie technicznym, a ponadto w zasadzie całkowicie nieprzystosowanym do jego obecnej funkcji. Jest to ponadto budynek zabytkowy, co utrudnia w zasadniczy sposób wszelkie jego ewentualne modernizacje. Równocześnie jednak stwierdzić wypadnie, że w ramach istniejących możliwości dokonano sporego wysiłku w zakresie remontów tego budynku, w tym także wyposażania sal wykładowych w stosowny sprzęt, w tym multimedialny (jedna z sal jest wyposażona nawet w interaktywny ekran multimedialny). Dobrze wyposażone są także sale należące do Pracowni Kryminalistyki (znajdującej się w osobnym budynku). Pomimo trudnych warunków budynek główny wydziału wyposażony jest w specjalną windę umożliwiającą transport przez jedną z klatek schodowych osób niepełnosprawnych na wózkach.

Biblioteka wydziałowa znajduje się w osobnym budynku znajdującym się w dość dużej odległości od budynku głównego. Jest to budynek stary, nie spełniający na pewno podstawowych wymogów architektonicznych nowoczesnej biblioteki. W bibliotece znajduje się około 150 tys. woluminów książek i czasopism prawniczych. Krótka wizytacja biblioteki prowadzi do wniosku, iż jest ona nieźle wyposażona, a jej zbiory powinny zabezpieczać studentom dostęp do potrzebnej literatury. Natomiast czytelnia jest niewielka: posiada 49 miejsc dla studentów i 5 dla pracowników. Posiada także kilka terminali komputerowych umożliwiających dostęp do Internetu, korzystanie z mediów elektronicznych, a także z katalogu on-line w jaki wyposażona jest biblioteka. UR posiada także nowy, bardzo zresztą nowoczesny gmach biblioteki głównej. Większość zbiorów prawniczych znajduje się jednak w bibliotece wydziałowej, co wynika najprawdopodobniej stąd, że gmach biblioteki głównej jest oddalony od centrum miasta. Przeniesienie biblioteki prawniczej do biblioteki głównej poprawiłoby jednak na pewno komfort korzystania ze zbiorów przez studentów.

W chwili obecnej istnieje perspektywa znacznej poprawy sytuacji wydziału w perspektywie krótkofalowej. UR prowadzi dość poważne inwestycje, włącznie z budową nowego kampusu. Jeden z wydziałów uniwersytetu ma w najbliższym czasie opuścić duży budynek w centrum miasta. Budynek ten miałby zostać przejęty przez WPiA co w radykalny sposób powinno poprawić jego sytuację lokalową.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.

Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat infrastruktury uczelni. Ich zdaniem sale wykładowe i ćwiczeniowe są wyposażone w odpowiedni sprzęt multimedialny i wygodne meble. Także dostęp do Internetu studenci uznali za w pełni wystarczający. Szczególnie pozytywnie studenci oceniali akademiki, podkreślali ich dogodną lokalizację, w pobliżu uczelni oraz możliwość wynajęcia noclegu w weekend dla studentów niestacjonarnych.

Uczelnia w opinii studentów zapewnia odpowiednie warunki w obiektach dydaktycznych oraz socjalnych i sportowych.

Wnioski końcowe:

Aktualna sytuacja lokalowa WPiA UR jest trudna i stwarza możliwości realizacji zamierzonych celów na podstawowym jedynie poziomie. Podkreślić jednak należy, że wydział i uniwersytet podejmują wysiłki zmierzające do zmiany w tym zakresie. Wysiłki te pozostają w sferze planów, które w okresie najbliższych dwóch lat powinny być zmaterializowane, aby w istotny sposób poprawić warunki lokalowe i infrastrukturę funkcjonowania wydziału.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Spotkanie z samorządem studenckim odbyło się 9 kwietnia 2010. Obecni na nim przedstawiciele reprezentowali różne organy samorządu studentów. Wszyscy bardzo pozytywnie ocenili relacje z władzami uczelni, a przede wszystkim wydziału.

Środki finansowe pozyskują głównie z budżetu samorządu i te wystarczają do sprawnego funkcjonowania. Wśród projektów wymieniali doroczny „Bal prawnika”. Szczególnie cenna w realizacji działań na rzecz studentów jest współpraca ze starostami, którzy pośredniczą między samorządem a studentami.

Na podstawie uchwały nr 168/02/2010 oraz 169/02/2010 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 lutego 2010 przedstawiciele studentów zasiadają w komisji dyscyplinarnej ds. studentów oraz odwoławczej komisji dyscyplinarnej. W obu komisjach studenci stanowią połowę składu. Studenci są także członkami Rady Wydziału Prawa i Administracji. Stanowią w niej ponad 20 % składu. Student zasiada także w Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich. Opinie samorządu studentów są uwzględniane przy planach i programach studiów. Biorą udział także w procesie rekrutacji na wyjazdy w ramach stypendium Erasmus.

W Senacie Uniwersytetu Rzeszowskiego zasiada 14 osobowa grupa studentów i doktorantów. Stanowią oni 18 % składu tego organu, co jest niezgodne z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Samorząd studentów na szczeblu uczelnianym dysponuje pokojem, w którym znajduje się sprzęt komputerowy oraz artykuły biurowe niezbędne do funkcjonowania reprezentacji studentów.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

W Uniwersytecie Rzeszowskim obowiązuje Regulamin Studiów wprowadzony uchwałą Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z 28 marca 2007 r. Jeden z jego przepisów jest niezgodny z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym.

W Uniwersytecie Rzeszowskim podstawą do przyznania stypendiów i innego rodzaju pomocy materialnej studentom jest „Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego” wprowadzony w życie Zarządzeniem nr 85 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 października 2009 r. Regulamin został wprowadzony z poszanowaniem art. 186 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, jednak nie wszystkie jego przepisy są zgodne z ustawą.

Umowa o warunkach odpłatności za studia niestacjonarne nie zawiera klauzul niedozwolonych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Uczelnia nie spełnia wymogów w zakresie zgodności Regulaminu Studiów i „Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego” z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym. Mimo to Uczelnia prowadzi czytelną politykę naliczania opłat.

Na Wydziale Prawa i Administracji działa ośmioosobowa Komisja Stypendialna. Większość jej składu – 6 osób, stanowią studenci. Zostali oni wydelegowani przez Samorząd Studentów WPiA. Odwoławczą Komisję Stypendialną w dniu 1 października powołał Prorektor Uniwersytetu Rzeszowskiego. W niej także większość stanowią studenci.

Decyzje w sprawie stypendiów podejmowane są podczas posiedzeń komisji, z których sporządzane są protokoły. Informacja o rozstrzygnięciach komisji w formie decyzji administracyjnych trafiają do studentów za pośrednictwem poczty bądź są wręczane osobiście w dziekanacie.

W roku akademickim 2009/2010 na Wydziale Prawa i Administracji zostało przyznanych 58 zapomóg, z czego 21 dla studentów studiów niestacjonarnych. Wysokość stypendiów w tym samym okresie wynosi:

- Socjalne od 100 zł do 200 zł
- Mieszkaniowe – 40 zł
- Żywnościowe – 40 zł
- Naukowe od 350 zł do 550 zł
- Sportowe – 350 zł
- Specjalne od 140 zł do 340 zł
- Zapomogi od 200 zł do 500 zł.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie odbyło się 9 kwietnia i wzięło w nim udział 27 osób. Byli to przedstawiciele wszystkich lat i trybów studiów. Na sali obecne były także osoby pobierające stypendia – tak naukowe, jak i socjalne. Prawie wszyscy obecni studenci byli zaangażowani w prace bądź kół naukowych, bądź samorządu studenckiego, co pozwala przypuszczać, że miało wpływ na pojawiające się w czasie spotkania opinie.

Studenci poznają sylabusy przedmiotów na pierwszych zajęciach w semestrze. Ich drukowane wersje dostępne są w bibliotece, a treść czasami przesyłana jest studentom za pośrednictwem Internetu. Studenci czują się odpowiednio poinformowani na temat zasad zaliczania zajęć. A zasady te nie są zmieniane w czasie trwania roku akademickiego.

Praca dziekanatów także została bardzo pozytywnie oceniona. Sprawy są załatwiane bez zbędnej zwłoki, a pracownicy w zakresie swojej pracy wykazują się merytorycznością.

Podobnie studenci ocenili pomoc władz dziekańskich. Dodatkowo podkreślili duże udogodnienie, jakim jest informacja na stronie internetowej o rozpatrzeniu złożonego podania. Informacja ta w odpowiedni sposób utajnia dane osób składających podania, a jednocześnie przyspiesza proces uzyskania odpowiedzi.

Obecni na spotkaniu wyrazili zadowolenie z podjęcia studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim. Choć dla większości osób nie była to uczelnia pierwszego wyboru, to obecnie cieszą się, że pojęli studia właśnie tu. Wszyscy byli usatysfakcjonowani wyborem kierunku studiów i wiążą z nim swoją przyszłość.

Studenci pozytywnie odnieśli się do systemu przyznawania pomocy materialnej. O trybie ubiegania się o stypendia są szczegółowo informowani poprzez starostów roku. O przyznaniu stypendium studenci dowiadują się w dziekanacie oraz za pośrednictwem decyzji przesyłanych do domu pocztą.

Lektoraty oraz zajęcia WF są oceniane przez studentów bardzo wysoko. Do ich największych zalet należą zróżnicowanie w zależności od poziomu zaawansowania, różnorodność form zajęć oraz przydatność. Równie pozytywnie studenci mówią na temat biblioteki, która ich zdaniem jest bardzo dobrze wyposażona i bez problemu można znaleźć najnowsze publikacje.

Studenci znają programy wymian zagranicznych i krajowych, jednak z tych pierwszych nie korzystają zbyt często z uwagi na kierunek studiów. Oferta MOST jest studentom znana i na spotkaniu były obecne osoby, które deklarowały chęć udziału w programie.

Wnioski końcowe:

Uczelnia zapewnia warunki materialne i lokalowe do pracy samorządu studentów. Za wyjątkiem jednego organu, studenci są odpowiednio reprezentowani w organach kolegialnych uczelni.

Wydział stosuje postanowienia Kodeksu Postępowania Administracyjnego w zakresie przyznawania świadczeń pomocy materialnej. Ich przyznawanie odbywa się w sposób przejrzysty i zgodny z przepisami prawami. Działalność komisji stypendialnej odbywa się w poszanowaniem demokratycznych zasad podejmowania decyzji.

W opinii studentów obsługa administracyjna jest przyjazna i pomocna studentom. Studenci wykazują wysoki poziom zadowolenia ze studiów.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart okresowych osiągnięć studenta i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studenta i księga dyplomów są prowadzone w formie tradycyjnej, centralnie dla całej Uczelni zgodnie z § 9 oraz § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Protokoły zaliczenia przedmiotu zasadniczo są prowadzone zgodnie z § 10 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Analiza losowo wybranych teczek studentów oraz osób skreślonych z listy studentów, wykazała, iż są one prowadzone poprawnie i zawierają wymagane dokumenty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Stwierdzono, że spośród decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach studenckich wszystkie wyczerpują wymaganą przepisami formę.

Oglądowi poddano losowo wybrane indeksy i karty okresowych osiągnięć studenta. Nie stwierdzono w nich poważnych uchybień. Rejestr wydawanych indeksów i legitymacji jest prowadzony w formie elektronicznej. Można uznać, iż wpisy są sporządzane zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Oglądowi poddano losowo wybrane dyplomy i suplementy oraz dokumenty związane z procesem dyplomowania. Dyplomy, choć wymagają pewnych korekt, sporządza się poprawnie, w wymaganym przepisami terminie trzydziestu dni od dnia złożenia egzaminu dyplomowego. Protokoły egzaminu dyplomowego są prowadzone prawidłowo, stosownie do § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Nie stwierdzono uchybień w pozostałej dokumentacji związanej z procesem dyplomowania.

Załącznik dodatkowy nr VIIIA – Uwagi szczegółowe do oceny dokumentacji toku studiów.

Wnioski końcowe:

Analiza dokumentacji toku studiów pozwoliła na stwierdzenie, iż jest ona prowadzona zasadniczo w sposób prawidłowy. Dostrzeżono jedynie nieliczne niedociągnięcia, które nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę tego aspektu działalności Uczelni.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta			X		
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania		X			
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna				X	
Cz. II	Efekty kształcenia			X		
Cz. V	Badania naukowe			X		
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	
Cz. VI	Baza dydaktyczna				X	
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem			X		
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			X		

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce (uzasadnienie powinno nawiązywać do uwag zawartych w treści raportu) oraz ewentualne zalecenia.

Kadra pracowników naukowo-dydaktycznych i administracyjnych wykazuje duży stopień identyfikacji z Uczelnią i dalszym rozwojem Wydziału Prawa i Administracji, a szczególnie kierunku Prawo. Swoją przyszłość łączą z pracą zawodową na Wydziale. Oceniana jednostka spełnia w znaczącym lub podstawowym zakresie standardy kształcenia na kierunku Prawo. Wykazane niedociągnięcia przyjęto ze zrozumieniem i chęcią natychmiastowego ich usunięcia. Zaleca się realizację stwierdzonych uchybień które znajdują się w poszczególnych częściach raportu.

**Raport sporządził na podstawie raportów cząstkowych
dr hab. S. L. Stadniczeńko**

W odpowiedzi na raport Władze uczelni odniosły się do sformułowanych w raporcie uwag przedstawiając dodatkowe informacje, wyjaśnienia i stosowne dokumenty, które uzasadniają zmianę oceny odnoszącej się do kadry naukowo-dydaktycznej.

Tabela nr 6.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna			X		

ERROR: syntaxerror
OFFENDING COMMAND: --nostringval--

STACK:

/Title
()
/Subject
(D:20101012160851+02'00')
/ModDate
()
/Keywords
(PDFCreator Version 0.9.5)
/Creator
(D:20101012160851+02'00')
/CreationDate
(wwrona)
/Author
-mark-